

kako neskončno se bojim
za vašo usodo
moji ljubi

dva tisoč let rabljev
je gradilo nasip
da bi ostal sam

kaj je s tem strahom dandanes
mojim

Marjan
Tomšič

Pelegrinov sin

Frr . . . Frr . . . so drobno vztrepetavala škrjančkova krila, ko je obvisel visoko nad rumenečim žitom in je pršil vse naokoli svojo bodrilno gostobesednost. Klepetal je z vetrom in oblaki in travnikom hkrati. Pa lagal je, se pravi: si je kar naprej izmišljal razne štorije, jih ponavljal in spreminjal, jim dodajal in odvezmal. Veter ga je potrpežljivo poslušal, ko pa si je ptica le preveč izmišljala, je močneje pihnil vanjo

in odneslo jo je dol proti klasom. Ampak škrjanček se ni vdal; trmasto se je dvignil, ujel pravi trenutek in spet obvisel nad rumenim valovanjem. Zdaj je, nesramnež neumni, pripovedoval vsem, ki so ga hoteli ali morali poslušati, da vidi temna in še bolj temna, prav črna obzorja, da se pripravlja huda nevihta in se nebo barva tudi rdeče, temno in črno rdeče. Pripovedoval je tako živo, da se je nenadoma prestrašil sam sebe; kriknil je in se vrgel proti žitu, kot da bi ga zadele šibre in ga smrtno ranile. Topf . . . in hresk . . . je naredilo, ko je padel med klase in trde ter suhe bilke. Nekaj časa se je motal tik nad zemljo in delal se je, kot da je ranjen. Drobno je vztrepetaval, kljun je odpiral in je komaj komaj lovil sapo. Celó drobno glavico je

povesil in tanek, tožeč in obupen pisk mu je prišel iz prsi. Potem pa, ko je kazalo, da je zares mrtev, se je v trenutku prebudil, prhnil navzgor, se zavrtal v modrino neba in kričal na ves glas, da se mu je pravkar nekaj strašnega zgodilo. Preplašeno je vreščal, da ga je bilo kar sramota poslušati. Veter ga je opomnil in celo pograjal, ampak nič ni pomagalo. Drobno srce trepetavca se je krčilo v spoznanju, v videnju, ki je bilo dano samo njemu. Bil je tako silovito vznemirjen, da nazadnje niti s krili ni mogel več loviti zraka in se je ponovno strmo spustil v žito in se tam skrtil h koreninam bilk. Potuhnil se je, da ga ne bi nihče videl. Čisto se je skrčil, stisnil je krilca k drobnemu telescu in potegnil glavo globoko vase. Drobno je vzdrgetal.

Zdaj ni več kričal in nikomur ni več razlagal takih in drugačnih zgodb. Umolknil je, tako popolnoma je izginil, da se je veter začudil in ga začel iskati. Klepetavca in izmišljevalca je imel vendarle zelo rad. Spustil se je tik nad njivo in široko razprostrl svoje tisočere prste. Hitro je tipal in pretipal klas za klasom, stebelce za stebelcem. »Oooo!« se je začudil, ko se je dopipal do njega. In je ponovil: »Oooo, kako sem te iskal!« Ko pa se ga je zares dotaknil, je onemel v grozi. Zavrtinčil se je okrog preplašene ptice, kot da bi jo hotel zaščititi, in se takoj nato suličasto izstrelil v nebo ter kriknil, da so se preplašile jerebice in so se zajci potuhneli. Veter je kričal brez nehanja. Trosil je blaznost trenutka na vse strani, prek hrastičja in nad nizke strehe hiš je pršil hladne, ledene kaplje.

»Jooj ... jooj ... je tulil prek korcev in skoz ulične tesni. »Jooj ... jooooj ...« je zajokal na šipah in stenah kamnitih hiš. In je vrgel strašno resnico na prag preplete hiše.

* * *

Teci, hitreje, še hitreje! Nihče te ne sme dohiteti, nihče prehiteti! Top, top, top so tleskala bosa stopala po vročem asfaltu. Daleč za sabo je Jovica, fantič o fare, črnolasi nemirnež, slišal sopenje tovarišev. Hitreje so se mu zavrtle pete, piš umikajočega zraka mu je odlepil šop kodrastih las s potnega in umazanega čela.

Vrgel ga je nazaj, da je vihral nad njim in za njim. Teci ... teci ... mu je prišepetavala robida ob cesti in se režala za njim.

»Jovica!« so kričali tovariši, »Jovica, počakaj! Počakaj nas pri potoku! Saj te ne bomo ...«

Globoko sopenje se je prepletalo z jokom in posmrkavanjem. Tovariši so ga napadli maloprej, brez pravega vzroka. Bili so črni in sovražni. Gledali so izpod čela in napeto so se mu približevali in odmikali. V nekem trenutku so planili, skoraj vsi hkrati, in komaj jim je ušel. Popadli so ga kot stekli psi; besno, razdraženo.

Ob potoku jih je počakal, z nezaupanjem je oprezal, kdaj bodo spet planili. Pa niso. Le drezali so vanj, jezili so ga.

»Kaj pa mi hočete? Zakaj me lovite?«

»Kdo te lovi, kdo?« so sikali nazaj. »Saj ti nihče nič noče, ti pa bežiš. Reva si, reva, veš!«

Ko je ostal sam, je zaslišal vodo, ki je nežno šumela prek kamnov in po strugi dol, dol proti starim in pozabljenim mlinom.

Jovica je sédel na njen breg in se izgubil v drobnih curkih, v številnih prelivih. Izgubljal se je v vodi, ki je odtekala neznano kam, izgubljal se je vedno bolj in bolj. Zavalovil je, se previl, obvil kamen in palico, se pretočil in preniknil v temo . . .

Takrat so pred njim oživele slike, mnoge slike, raznobarvne in pisane kot indijanska preproga.

Tako so zadišali, toplo in vablivo so zadišali borovci za vasjo. Priklicali so ga, da je stekel mednje in je ves zmeden begal pod nizkimi in smolnatimi vejami. Dolge trepalnice so ga ščegetale in božale po obrazu, ramenih in rokah. Prisluhni . . . prisluhni . . . so mu govorile ostre trave pod borovci.

»Prisluhni topim in nevarnim udarcem njihovih kopit! Kako kopljejo v korenine, kako jih trgajo in mesarijo, cefrajo jezno in hudobno . . .«

Jovica jih je takrat zagledal: živali so drvele proti njemu s sklonjenimi glavami, z rilci tik pri tleh, kruleč in sopeč so se mu bližale. Drobne in zlobne oči so strmele vanj, ščetinasti hrbti so se grdo bočili in veter je nosil proti njemu oster vonj.

Krdelo se je ustavilo komaj nekaj korakov od njega. Največji med njimi, stasiti in mogočni merjasec Per je dvignil rilec in močno prhnil v dečka. Potem je odprl svoj gobec in pokazal rumene, ostre in neznansko velike čekane. Zagolčal je:

»Povej svojemu očetu, da smo hudo jezni nanj, ker je ustrelil Progača. To je storil, čeprav smo ga prosili. Povej mu, da smo hudo jezni. Strašno jezni!«

Borovci so dvignili spodnje veje, da so sprejeli in skrili preplašenega Jovico. Fantič se je stisnil ob deblo, potem pa je tresoč se splezal gor. Da bi jim ubežal, da bi se rešil.

»Krah . . . krrraah . . .« se je drla vrana in suvala s kljunom proti zloveščim oblakom.

Tako so slike prihajale in odhajale.

»Jovica je skočil z okna!« je preplašeno klicala učiteljica Fani. Vsi so tekli dol, da bi videli, kaj se je zgodilo. Jovica je skočil z visokega okna, pognal se je v globino in padel na pesek.

»Joj,« je tarnala učiteljica, »saj bi se lahko ubil!« Tovariši so ga otipavali in niso verjeli, da je ostal cel in zdrav.

»Kaj takega! Saj bi se lahko polomili!« je rekla snažilka in jezno gledala izpod privihane rute.

Kristalna voda v potočni strugi pa je tekla in tekla, dol in dol. Z njo se je previjal in pretakal Jovica. Odnášali so ga srebrni laski, zapletali so ga, zapredali v odhajanje.

Črno in temno so žarele fantove oči. Nemirni ognji so plapolali na njihovem dnu, tam so se prebujale samotne gozdne jase in se srebrili travniki v jutranjem soncu. Bliskale so se njegove misli, ko so nastajali furbasti načrti.

Počasi in trudno je stopal vol od pojila. Jovica je šel za njim, zamišljen in odsoten. Vol se je večkrat ustavil, upognil siv in naguban vrat in za-

mišljeno pogledal fantalina. Ta pa tega ni opazil. In ko se je zaletel v volove noge, se je razjezil, dvignil je palico in zakričal nanj: »Hoj, Boškarin, gremo!« Vol je zapihal, prhnil skozi nosnice, potem pa rekel Jovici:

»Črna voda odnaša tvoje oči, zato ne vidiš, kar ti pripovedujem.«

Sklonil je glavo skoraj do tal, vdano je povetil uhlje, topo je stopal dalje.

Jovica se je vil po potočnem dnu. Tenko so zvenele njegove roke, ko so udarjale ob kamne, še bolj tenko so se oglašali prsti, ko so udarjali ob skale. Z nižjimi glasovi so se oglašale noge, votlo je odzvanjala njegova lobanja, ko se je obotavljivo kotrljala nizdol.

* * *

Na koncu vasi je živela štriga. V razpadajoči kažeti so se grele na toplem junijskem soncu njene suhe in vedno premražene kosti. Stara štriga je drobno mežikala v žarko svetlobo in živčno mlela z brezzobimi usti. »Ha ha ha,« se je hihitalo votlo srce. Izpod kamnov so prilezli škorpijoni in jo spraševali, zakaj se reži in komu se reži. Vedeli so namreč, da njen smeh ni kar tako, da je pomenljiv. Iztegovali so ostre škarje in hudo so vihali strupene zadke ter poplesavali z njimi sem in tja. Pajki visokonožniki in pajki križevci so se spuščali iz svojih mrež, da bi zvedeli za vzrok njenega krohota.

Stara baba pa se je pretegovala na soncu, golo in suho telo se je črnilo med robido in šopi trave.

»Pridite kače, prilezite kače, ljubite me, kače, kače!« je govorila štriga in se zvijala na tleh.

Potem pa, ko se je znočilo, se je stara baba odpravila na vrh hriba, Lakota imenovanega, in se tam grdo sprenevedala. Zajeli pa so jo strupeni hlapi, jo omamili in jo zapodili sem ter tja. Kričala je in tulila na samotni in mrzli pleši skalnega hriba. Za njo so prhutale cunje kot netopirjeva krila. Njeno telo se je segrevalo in začelo žareti. Ognjene oči, vročične oči v lobanji. V omami je štriga Štafura govorila:

»Ko se je on zameril njegovi sestri, moji bližnji sorodnici, so se zaprle volčje čeljusti. Sam si je kriv! Ko je njegova žena hodila po vodo k sosedu in tam pohodila tri solate in črn koren, so se ji vnela bedra. Kadar pa so vetrovi tulili nad njihovimi grobovi, so se hihitale kosti; tiste v krstah in one zunaj krst, zdrobljene in razmetane naokoli.

Padajo zvezde v črne jame. Se svedrajo merjaščevi repi. Se trgajo razpete kože divjih zajcev in kaplja kri z njihovih tac.

Divje svinje preklinjajo lovca, ker jim je ubil preljubega Progača. Ni moja krivda, ni bila in ne bo!

Njegova žena pa, ki koplje že dolgo pregloboko in prestrmo, bo izkopala samo sebe v drugi podobi. Je njena sosedka Marčela govorila, naj neha, pa ni hotela.

Ko popijem ta zvarek, se raztelesim in izginem. Iz pepela krastač, iz njihovih bradavic. In iz rumenila močeradov ter polžev lazarjev. Pod zemljo, v zeleni steklenici, šest let in sedem mesecev. Popij, popij ta zvarek!

Da imam zdaj krila, da letim s temi črnimi krili nad njihovo kočo . . . ha ha ha . . . v drobovje njeno ga vržem, tam ga zmeljem, stisnem, združenem, porinem, ga prerinem na začetek, in še dlje, do konca njegovega repa.«

Zgodnji piš je odnesel štrigo, ni pa mogel odpihniti zloveščih besed, ki so obvisle nad hribom. Tudi jutranje sonce ni moglo zbledeti magičnih črk, ki so ostale za njo in so napovedovale drzne in strašne premike.

* * *

Jovica je stekel prek njive potem, ko se je komaj iztrgal hitečemu in hladnemu potoku.

Jovica je lovil ptice, kar tako, ne iz hudobije. Nastavljal jim je pasti. Naučil ga je njegov stric Pero. Zložil je kamne nad jamico, položil v past koruzo in se skrila. Največkrat so se ujele šoje, ki so potem v pasti divje kričale in prhutale. Odnášal jih je v veliko mrežasto kletko in dolgo stal pred njo. Nemo je strmel v ujetnice, v srcu pa so se mu porajale skrivne misli. Tudi strast se je prebujala v njem, obotavljivo in boječe. Ljubil je te ptice in zelo je trpel, ko jih je moral nekega dne izpustiti. Tako mu je ukazala mama. Ko so odfrčale v nebo in se razkropile, je še dolgo čepel pred odprtimi vrati kletke in svinčene misli so butale v njem.

Tako se je potem zgodilo, da se je Jovica dvignil, razširil roki, ki sta se mu spremenili v krila — in odletel za šojami in srakami ter vranami prek polj in travnikov. Hitel je za njimi, klical jih je, veselil se je prostosti. Široko in mogočno je zamahoval s komaj porojenimi perutmi, mehko je zajemal zrak in rezal daljave. Dvigal se je više in više, proti soncu in srebrnim daljavam za njim.

V krogih se je Jovica vzpenjal nad zelene, temno zelene doline in nad okrogle, podolgovate, razpotegnjene in valovite hribe. Svet pod njim je postajal manjši, vedno bolj brezbarven in vedno bolj neviden, dokler ni v nekem trenutku popolnoma izginil in se nenadoma znašel v črni brezmejnosti. Daljave so se odpirale; brezkončne, nepremagljive in nedosegljive.

Takrat se je zgodilo, da se je začel Jovica — velika ptica — razblinjati in spreminjati v neskončnost. Raztapljal se je v sinjino večnosti, izginjal v valovanju brezbrežnem. Mati, ki je stala na pragu, je klicala za njim: »Vrni se, sin moj, vrni se!« Biserne solze so kapljale na tla in se razblinjale v pršenje rose. Jovica se je hotel vrniti, vendar se ni mogel več spremeniti v ptico in tako se je razblinjanje nadaljevalo.

Mati ga je klicala nežno, žalostno, otožno. Vendar zaman, zaman.

* * *

Tistega večera se je njegov oče odpravil na lov. Vzel je puško izza strešnega trama, odpihnil je prah z nje, mehko jo je pogladil in pobožal. Na okenski polici so se prebujale zvezde. Strmele so v očetov nasršeni obraz in nečesa niso mogle razumeti. Ta noč se je čudila njegovi neizmerni slepoti. Kajti oče, ki se je odpravil na lov, ni opazil temnih senc, ki so

se vlačile pred hišo in se plazile v sobo ter se zvijale pod njegovimi nogami, pod mizo in v vseh kotih. Jeguljaste in črne sence so se plazile po njem, mu ovijale roke, noge in trup, se mu zavozlavale okrog vratu in lezle vanj skozi usta in ušesa in nosnice. Ampak Pelegrin, divji lovec, ni zaznal ničesar, videl ničesar.

S police je vzel krpo in gladil hladno železo, da je zadobilo temno moder sijaj. Pogledal je skozi dušo puške in zadovoljen sledil spiralastim vijugam, ki so se izgubljale v nevidno. Pokimal je, se nasmehnil. Spomin ga je ponesel sedem dni nazaj, v megleno jutro za starimi mlini. Reka je takrat odnašala krpe raztrgane megle, divji prašiči pa so prihajali na obrežje. Previdno so se bližali mlakužam in zadovoljno so krulili v mlečno belino. Progač je stopal na čelu. Ponosno je dvigal parklje in v ušesih so peli šumi, bližnji in daljni. Pelegrin je videl Progača na konici puške. Tam ga je zadnjič videl živega. Ko je bruhnil ogenj iz črnega gobca, se je smrt zadržala strašno predirljivo in ledeno hladno.

Kačaste sence so objemale Pelegrinovo glavo, da še bolj ne bi videl nič, da ne bi videl niti sam sebe. Sluzaste črne sence so se lepile na stene, na Pelegrinova povešena ramena. Še zadnjič je pogladil mrtvo železo, potem ga je hitro upognil na kolenu in porinil vanj dva naboja. Hranil ju je že dolgo, skrita v reži med kamnoma. Zdaj je prišel trenutek, ko bo prižgal v njunem drobovju strašen ogenj, ta pa bo odpihnil svinčeni krogli v merjaščevo čelo. Ubiti ga mora, kajti koruza zori, oni pa prihajajo in mu jo glodajo. Vsako noč se prikraadejo, razrijejo njivo, potlačijo stebela in pustijo za sabo razdejanje. Tako netijo iz noči v noč njegovo jezo, razpihujejo sovrašтво, zgoščajo srd. Zdaj, ko Progača ni več, jih vodi na bojnih pohodih njegov sin Per, enako mogočna in divja zverina. Ker pa je manj previden od očeta, ga bo laže prestreči in mu razčesniti glavo.

Pelegrin se je veselil. Nocoj, tako je čutil v svoji strašni zaslepljenosti, je prišel trenutek. Prikrulili bodo čisto tiho, se malo obotavljali, nato pa se zapodili naravnost pred njegovo puško. Takrat bo usekal!

Usekalo je nenadoma, povsem nepričakovano. Pelegrin se je zdrznil. Povesil je puško in strah mu je hipoma napolnil dušo. Takrat, tisto poletno dopoldne, je usekalo tako strašno, da je izpustil vile ter planil iz hleva. Skozi zaveso gostega naliva je videl svojo ženo na pragu, kako se zvija na tleh, obdana z zelenkasto kopreno. Hip pred tem je namreč stopila ven, da bi zaklicala možu, naj ji prinese golido. Strela, ki je komaj čakala, je švistnila navzdol in ji presekala možgane ter razpolovila telo. Bila je to izpolnitev usodne prerokbe, izrečene pred mnogimi leti v zakajenem kotu neke oštarije.

Pobiral je ženo s tal, brezumno je zrl vanjo, v ožgane oči in v luknjo, ki je izginjala v globino. Od zlatih uhanov in verižice ni ostalo prav nič, le črni in ostrí sledovi na koži po vratu in za ušesi.

»Miranda!« je kričal Pelegrin in jo je tresel. Takrat je usekalo drugič tako blizu, da je jasno slišal in razumel krohot. Izpustil je ženo ter planil v sobo in se skrivil v kot za omaro.

Potem je minilo dosti let. V drugo se je poročil, vzela mlajšo in lepšo. Rodila je Jovico, Darjo in Roberta. Jovica je bil najmlajši. Jovica je bil plašen, a iskrič otrok.

Pomislil je nanj, ko je spomin na ženino smrt zbledel in ko je spet gladil svojo puško z ljubeznijo.

Čuden fant je ta Jovica, čuden — se mu je motalo po glavi. Nerad uboga in teme se boji. Le zakaj se je boji?

Zganje je spolzelo po grlu in razžarilo kožo, napihnilo žile in podžgalo sovraštvu. »Preklete,« se je razhudil divji lovec Pelegrin, »preklete, vse to je preklete. Te svinje . . . zakaj rijejo samo po moji njivi? Zakaj pustijo pri miru sosedovo in vse druge? Samo k meni hodijo v škodo! Kot da bi vedele, kot da bi čutile, kako jih sovražim . . . Rekel sem Damijanu, da bi jih pričakal z mitraljezom in jih prerešetal do jeter in skozi. Progača sem ubil, nocoj bom onega drugega . . .«

Bes je iztisnil solze v oči. Stiskalo in mrcvarilo ga je v globinah.

Zvezde pa, ki so migotale visoko nad hišo in dehtečo pokrajino, so preplašeno zrle vanj in so se čudile. Videle so ga namreč, kako se zaslepljen plazil skozi visoko travo, vedno bliže in vedno bolj na rob prepada. Klicale so skozi motne sloje njegove zavesti, pa je bil njihov glas prešibak, da bi jih razumel, da bi dojel svarilo. Bilo pa je še nekaj drugega, nekaj dosti močnejšega. Bila je kazen izpred treh rodov nazaj, že davno pozabljena. Tako je bilo takrat, ob tistem zločinu rečeno, da se bo izpolnilo ob tretji luni osemindesetega dne. Takrat se bo uravnotežila tehtnica, izplačani bodo dolgovi. Tako bo moralo biti, tako se bo zgodilo; zato so bili glasovi zvezd prešibki, zato je bila Pelegrinova zavest motna in dušljiva.

* * *

»Jovica!« so ga klicale veje za šipami, »pridi k nam . . . pridi, steci za hišo, in še dlje, na polje in na očetovo njivo . . . pridi in steci, Jovica!«

Fantič je pritiskal vroče čelo k šipi in buljil v noč. Bal se je. Odkar pomni, se je bal noči. Strah se je plazil vanj že s prvim mrakom. Dokler je sijalo sonce in je bilo svetlo, je počenjal tisočere vragolije in ni ga bilo bolj živahnega in razposajenega bosopetnika od njega. Komaj pa se je zmrabilo, je utihnil, zamrl je prej neizčrpen izvirek besedi, usahnila je glasnost in zbledeli so nasmehi. Boječe, preplašeno se je oziral in se umikal v hišo. Šele potem, ko je zaprl vrata za sabo, se je počutil spet varnega.

To noč pa so se dogajale z njim nenavadne stvari. Prvič se je zgodilo, da je slišal veje govoriti. Prisluškoval je vabljivemu šepetu, nežnim klicem in prošnjam. Sence, ki so švigale pred hišo sem in tja, ga niso plašile, temveč močno vznemirjale in privlačevale. Govorile so mu in razumel jih je, kot je razumel veje. Pripovedovale so mu o skrivnostnih nočnih svetovih, o čudežnih drevesnih lestencih in pravljličnih bitjih, ki pridejo na zemljo šele

po sončnem zahodu. Razkrivale so mu magična imena teh bitij in že poznavanje teh imen je povzročalo v dečku čarodejne spremembe. Nekaj ga je omamljalo in v redkih trenutkih zavedanja se je čudil sam sebi, češ kako neki se je prej mogel tako silno bati noči. Ko pa je vendar noč tako čudovito topla, mehko vabljava, strastno prižemajoča . . .

Skozi režo priprtih vrat je vznemirjeno opazoval očeta, ki se je odpravljaj na lov. Slišal ga je, kako je govoril starejšemu bratu Robertu:

»Šel boš z mano, da pobereva, če kaj ustreliva. Ampak da boš miroval, ko bova čakala v zasedi.«

Jovica je vzdrtel, drobno telo mu je spreletela mrzlica. Za hip mu je bilo dano, da je pogledal v oči prihodnosti, pa so se veke hipoma spet zaprle in videnje je bilo prekratko, da bi mu ostalo v spominu kot jasna slika. V njem je zapustilo le občutek hladne groze, nečesa globokega, brezmejnega . . .

»Jovica!« so ga klicale travne bilke za hišo. »Pridi, Jovica, pojdi za njima, da boš videl, kako strelja tvoj oče in kako umirajo divje svinje. Pridi, ne boj se, splazi se za njima . . .«

Tako so ga vabile korenine in grčasti prsti. Toda veje, ki so ga vabile in klicale, trave, korenine . . . vse to je bilo slepilo stare štrige Štafure, ki se je spremenila v vse to, da bi ga izvabila, da bi ga potegnila iz varnosti. Skrivaj in silno spretno mu je nakapljala v usta omamnega strupa, da se ni več bal noči in da ni slišal svarilnih krikov svojega srca.

Zato se je zgodilo; in štriga Štafura se je strašno krohotala, ko se je Jovica splazil za očetom in bratom Robertom iz hiše in jima je tiho sledil skozi padajočo roso.

»Ha ha ha!« se je onegavila Štafura in je blodno potresavala z visečimi dojkami in z brezzobo spodnjo čeljustjo. »Hi hi hi!« se je režala v črno noč in za hrptom Jovice, ki se je kradoma tihotapil za lovcema.

Noč je zlovesče molčala. Črne sence so se tesno privile k Pelegrinovim očem. Zadrgnile so se okoli njegovega srca in so ga ubijale, iztiskale so zadnje kaplje krvi. Vse niti so bile tako napeljane, da se je past dokončno zapirala. Nikjer ni bilo več ničesar in nikogar, ki bi lahko storil karkoli dobrega in rešilnega. Vse poti so se končale ob tej uri in na tem mestu. Oblaki so mirovali, težki in povešeni na sivem nebu. Veter se je umaknil v neznano, prav tako potok, ki je dopoldne odnašal in odnašal Jovico. Vse ptice so umolknille, začarane od zlih misli, so čepele na vejah in otopele povešale kljune.

»Tu!« je tiho ukazal Pelegrin sinu Robertu. Ustavila sta se na robu koruzne njive, obrnjena z obrazom proti njej. Velika njiva, polna rumenega in zrelega žita, jima je ležala za hrptom, mirna, razpotegnjena, dehteča. Skrita za grmom sta divja lovca čakala na plen.

* * *

Jovica je tekkel neslišno po rosni travi. Za očetom in bratom so ga vlekli skrivnostne in mračne sile. Noč je izginila, zanj je ni bilo več.

Lahkotno, skoraj brez teže, je hitel prek njiv. Dehtela je zemlja, vabila so ga njena nedrja. Prijelo ga je v nekem trenutku in se je vrgel v razor ter strastno vdihaval vlažno toplino. Potem je hitel dalje. Nebo se je odprlo to noč zanj, razpirale so se njive in trave. Vse je utripalo polno in nenaavadno močno, z nepremagljivim čarom. Koruzni storži so bruhalo snope rumene in rdeče svetlobe, ostrí koruzni listi so rezali vijoličaste pramene noči, da so v kosih padali, drseli proti tlom. Pokošeni travniki so žareli nežno rožnato. Čarovnija barv se je pahljačasto razkazovala pred njim. In nič se ni čudil temu, kar je zrl pred sabo.

Le hitel je, hitel, da ne bi izgubil očeta in brata.

Takrat ju je bolj zaslutil kot zagledal. Stala sta za grmom, žitna njiva se je pretezala med njimi. Jovica je pomislil, da bi bilo bolje, če bi se skrili na drugem koncu, na nizki vzpetinici in bi od tam vse bolje videl. In Štafura, ki mu je zdaj že čepela za vratom, mu je hitro zašepetala: »Teci, Jovica, teci skozi žito. Tam te ne bosta videla. Skozi žito in skloni se, da te ne uzreta. Kajti če te oče vidi, se bo strašno razjezil. Zdaj pa teci, teci!«

Jovica se je upognil, da so ga skrili gosti klasi, in hitel po razoru sredi njive k drugemu koncu. Ni še pretekel polovice, ko se mu je snela opanka. Ustavil se je in si jo natikal. Vročično se je ozrl proti očetu. Takrat se je tam močno zabliskalo in Jovico je strašen udarec v prsi zasukal na mestu. Potem je videl, kako se je od očeta sem še enkrat silno zabliskalo... in takrat je razneslo temo v milijon drobcenih isker. Noč, katere se je tako strašno bal, se je razpršila v hladno, zvezdnato nebo...

Dolgo je padal, padal, padal.

Oče je tekel proti hišam, blazno so tulile štrige za njim. Groza se je raztrgala in scefrani kosi so padali v sobe, na poti, povsod, in naravnost v srca zbeganih ljudi. Nemir jih je suval, premetaval. Vili so roke, ženske so se prijemale za prsi. Začudeno in nejeverno so strmeli drug v drugega in poslušali krike norih šoj. Te so frfotale nad borovci in kot zmešane kričale v jutro:

»Pelegrin je ubil svojega sina! Pelegrin je ustrelil Jovico, svojega sina!«

Režala in krohotala se je štriga Štafura. Mogočno je zamahovala s svojim črnim plaščem nad vasjo. Delala je veter bolečine in žalosti.

* * *

Jovica pa zdaj teče dalje. Pred njim se odpira kraljestvo brezmejnih žitnih njiv. Teče hitreje in hitreje. Dviga se nad klase, više in više. Spremenjen je v drobnega škrjančka ter hitro in veselo trepeta s perutmi. Veseli se brezmejnosti sonca in svetlobe. In na vse konce neumorno prši resnične in izmišljene zgodbe. Od jutra do večera, od zore pa do mraka. Veter se podi z njim nad polnimi klasi in ga zaskrbljeno išče, kadar kam nenapovedano in za hip izgine. In se vzradosti, ko ga najde. Brez njega kar več ne more živeti. Brez tega drobcenega, iskrivega, strašansko klepetavega in brbljavega škrjančka.